

TÜROFED TURİZM BÜLTENİ

Eylül - 2017

Hazırlayan: Aslı VAZ

İÇİNDEKİLER

1.	TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.	TÜRKİYE'YE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.1.	TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.2.	TÜRKİYE'YE GELEN YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞ ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI.....	5
1.2.	DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI.....	5
1.2.1.	İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	5
1.2.2.	ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	8
1.2.3.	MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ.....	10
1.2.4.	İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	122
2.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA VE TURİZM GİDERİ	166
2.1.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ VE ORTALAMA HARCAMA	18
2.1.1.	TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL VE OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	19
2.2.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ	20

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

1.1. TÜRKİYE'YE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2017 yılının ilk 9 ayında ülkemize gelen ziyaretçilerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre %23,70 oranında bir artış ile 30.517.663 olmuştur.

Tablo 1. Türkiye'ye Gelen Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				% DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	1.426.149	1.594.400	1.521.249	1.384.622	11,80	-4,59	-8,98
ŞUBAT	1.708.255	1.751.380	1.631.277	1.494.891	2,52	-6,86	-8,36
MART	2.197.885	2.269.962	2.034.471	1.944.942	3,28	-10,37	-4,40
NİSAN	3.010.627	2.768.482	2.219.619	2.498.489	-8,04	-19,83	12,56
MAYIS	4.330.933	4.187.786	3.029.374	3.388.560	-3,31	-27,66	11,86
HAZİRAN	4.794.562	4.482.621	2.902.139	3.962.416	-6,51	-35,26	36,53
TEMMUZ	5.829.607	6.131.213	4.211.530	5.845.933	5,17	-31,31	38,81
AĞUSTOS	5.816.977	5.656.083	3.709.503	5.305.838	-2,77	-34,42	43,03
EYLÜL	4.773.251	4.708.032	3.412.154	4.691.972	-1,37	-27,52	37,51
EKİM	3.821.286	3.688.684	2.853.430		-3,47	-22,64	
KASIM	2.025.739	2.055.549	1.699.949		1,47	-17,30	
ARALIK	1.891.975	1.819.877	1.681.985		-3,81	-7,58	
TOPLAM	41.627.246	41.114.069	30.906.680		-1,23	-24,83	
9 AY TOP.	33.888.246	33.549.959	24.671.316	28.021.672	-1,00	-26,46	13,58

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Eylül Bülteni/(*) TÜİK tarafından çeyrek dönemlerin sonunda açıklanmaktadır.

1.1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2017 yılı Eylül ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı, geçen yılın aynı ayına göre %42,77'lik bir artışla 4.076.630 olmuştur. Eylül ayında ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin 60.800'ü (%1,49) günübirliktir.

Tablo 2. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				% DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	1.146.815	1.250.941	1.170.333	1.055.474	9,08	-6,44	-9,81
ŞUBAT	1.352.184	1.383.343	1.240.633	1.159.833	2,3	-10,32	-6,51
MART	1.851.980	1.895.940	1.652.511	1.587.007	2,37	-12,84	-3,96
NİSAN	2.652.071	2.437.263	1.753.045	2.070.322	-8,1	-28,07	18,10
MAYIS	3.900.096	3.804.158	2.485.411	2.889.873	-2,46	-34,67	16,27
HAZİRAN	4.335.075	4.123.109	2.438.293	3.486.940	-4,89	-40,86	43,01
TEMMUZ	5.214.519	5.480.502	3.468.202	5.075.961	5,1	-36,72	46,36
AĞUSTOS	5.283.333	5.130.967	3.183.003	4.658.463	-2,88	-37,96	46,35
EYLÜL	4.352.429	4.251.870	2.855.397	4.076.630	-2,31	-32,84	42,77
EKİM	3.439.554	3.301.194	2.449.948		-4,02	-25,79	
KASIM	1.729.803	1.720.554	1.353.280		-0,53	-21,35	
ARALIK	1.580.041	1.464.791	1.302.157		-7,29	-11,1	
TOPLAM	36.837.900	36.244.632	25.352.213		-1,61	-30,05	
9 AYLIK TOP.	30.088.502	29.758.093	20.246.828	26.060.503	-1,10	-31,96	28,71

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Eylül Bülteni

2017 yılı Ocak-Eylül döneminde ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %28,71 artış göstererek 26.060.503 olmuştur. 2017 yılı Ocak-Eylül döneminde ülkemize gelen 26.060.503 yabancı ziyaretçinin 301.950'si (% 1,16) gününbirlikçidir.

Ocak-Eylül döneminde ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sıralamasında ilk 5 il aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

- 1-Antalya %31,82 (8.292.007)
- 2-İstanbul %30,72 (8.005.062)
- 3-Edirne %9,41 (2.451.822)
- 4-Artvin %7,90 (2.059.647)
- 5-Muğla %6,93 (1.806.162)

Tablo 3'e göre, 2017 yılı Ocak-Eylül ayında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ilk beş ülke sırasıyla; Rusya Federasyonu, Almanya, İran, Gürcistan ve İngiltere'dir. Avrupa'dan gelen ziyaretçi sayısında geçen yıla göre %28,71'lik artış olmuştur. Rusya Federasyonu'ndan gelen ziyaretçi sayısında %657,56 oranında artış gözlenmektedir.

Tablo 3. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Ocak-Eylül)

MİLLİYET	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2015	2016	2017*	2016/2015	2017/2016
Cezayir	128.511	129.310	158.197	0,62	22,34
Fas	78.275	65.767	83.642	-15,98	27,18
Güney Afrika Cumhuriyeti	37.953	22.821	26.014	-39,87	13,99
Libya	221.799	54.982	70.099	-75,21	27,49
Mısır	75.384	72.505	74.126	-3,82	2,24
Sudan	8.836	7.937	8.782	-10,17	10,65
Tunus	75.619	73.811	79.642	-2,39	7,9
DIĞ. AFRİKA ÜLKELERİ	79.326	69.507	76.964	-12,38	10,73
TOPLAM AFRİKA	705.703	496.640	577.466	-29,62	16,27
Arjantin	62.376	50.641	38.210	-18,81	-24,55
Brezilya	71.958	32.520	35.638	-54,81	9,59
Kolombiya	21.639	15.323	19.000	-29,19	24
Şili	20.825	9.076	6.726	-56,42	-25,89
Venezuela	5.233	3.767	4.874	-28,01	29,39
DIĞ. GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ	19.214	11.172	11.563	-41,85	3,5
TOPLAM GÜNEY AMERİKA	201.245	122.499	116.011	-39,13	-5,3
TOPLAM KUZEY AMERİKA	13.643	10.473	11.350	-23,24	8,37
TOPLAM ORTA AMERİKA	8.776	5.546	6.145	-36,8	10,8
TOPLAM AMERİKA	223.664	138.518	133.506	-38,07	-3,62
Bahreyn	24.057	30.800	45.239	28,03	46,88
Birleşik Arap Emirlikleri	39.492	26.907	36.238	-31,87	34,68
Irak	843.495	300.031	709.138	-64,43	136,35
İsrail	180.282	237.082	304.505	31,51	28,44
Katar	31.510	27.686	38.412	-12,14	38,74
Kuveyt	149.099	151.213	215.936	1,42	42,8

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	187.268	175.522	191.622	-6,27	9,17
Lübnan	152.768	150.221	185.177	-1,67	23,27
Suudi Arabistan	393.028	437.219	560.983	11,24	28,31
Ürdün	132.543	165.583	226.329	24,93	36,69
Yemen	18.854	18.631	21.121	-1,18	13,36
Diğ. BATI ASYA ÜLKELERİ	643.463	251.551	352.317	-60,91	40,06
TOPLAM BATI ASYA	2.795.859	1.972.446	2.887.017	-29,45	46,37
Bangladeş	9.197	6.979	7.985	-24,12	14,41
Çin Halk Cumhuriyeti	254.729	121.099	165.502	-52,46	36,67
Endonezya	43.863	33.121	57.605	-24,49	73,92
Filipinler	64.056	44.077	45.850	-31,19	4,02
Hindistan	102.132	62.923	57.957	-38,39	-7,89
İran	1.364.131	1.304.679	1.895.907	-4,36	45,32
Malezya	48.567	34.351	33.722	-29,27	-1,83
Pakistan	44.763	39.455	54.180	-11,86	37,32
Singapur	18.300	11.629	9.894	-36,45	-14,92
Tayland	18.762	8.964	18.206	-52,22	103,1
Diğ. GÜNEY ASYA ÜLKELERİ	89.417	93.042	102.142	4,05	9,78
TOPLAM GÜNEY ASYA	2.057.917	1.760.319	2.448.950	-14,46	39,12
TOPLAM ASYA	4.853.776	3.732.765	5.335.967	-23,1	42,95
Almanya	4.414.382	3.139.308	2.923.152	-28,88	-6,89
Avusturya	418.677	265.932	241.310	-36,48	-9,26
Belçika	543.464	357.385	360.943	-34,24	1
Çek Cumhuriyeti	192.819	76.401	113.092	-60,38	48,02
Danimarka	344.514	287.436	225.881	-16,57	-21,42
Finlandiya	172.967	103.143	76.721	-40,37	-25,62
Fransa	708.148	463.371	471.983	-34,57	1,86
Hollanda	1.047.991	779.901	661.154	-25,58	-15,23
İngiltere (Birleşik Krallık)	2.166.642	1.481.200	1.398.354	-31,64	-5,59
İrlanda	87.676	46.402	41.392	-47,08	-10,8
İspanya	195.863	84.886	75.372	-56,66	-11,21
İsveç	535.710	277.292	239.182	-48,24	-13,74
İsviçre	302.449	166.119	154.642	-45,08	-6,91
İtalya	409.156	168.565	153.164	-58,8	-9,14
İzlanda	8.239	2.896	1.861	-64,85	-35,74
Lüksemburg	11.298	4.059	4.064	-64,07	0,12
Macaristan	119.002	54.288	66.223	-54,38	21,98
Norveç	250.808	135.456	96.742	-45,99	-28,58
Polonya	465.610	180.046	254.484	-61,33	41,34
Portekiz	45.386	21.705	19.671	-52,18	-9,37
Slovakya	142.783	55.317	90.860	-61,26	64,25
Yunanistan	561.857	436.762	435.380	-22,26	-0,32
Diğ. AVRUPA OECD ÜLKELERİ			2		
TOPLAM AVRUPA OECD	13.145.441	8.587.870	8.105.629	-34,67	-5,62
Arnavutluk	63.651	66.609	82.346	4,65	23,63
Bosna Hersek	70.646	52.493	71.383	-25,7	35,99
Bulgaristan	1.390.007	1.288.978	1.367.510	-7,27	6,09

Estonya	48.211	29.228	38.509	-39,37	31,75
Güney Kıbrıs Rum Kesimi	11.293	8.792	8.431	-22,15	-4,11
Hırvatistan	30.556	16.489	16.768	-46,04	1,69
Karadağ	15.016	12.599	13.703	-16,1	8,76
Kosova	79.168	81.375	92.808	2,79	14,05
Letonya	48.721	27.373	35.656	-43,82	30,26
Litvanya	92.136	90.192	106.446	-2,11	18,02
Makedonya	131.970	113.298	132.291	-14,15	16,76
Malta	7.444	4.588	4.237	-38,37	-7,65
Romanya	371.650	300.840	345.101	-19,05	14,71
Sırbistan	148.747	84.477	111.319	-43,21	31,77
Slovenya	31.224	14.873	19.158	-52,37	28,81
Diğ. AVRUPA OECD DIŐI ÜLKELERİ	2.367	1.191	1.220	-49,68	2,43
TOPLAM AVRUPA OECD DIŐI	2.542.807	2.193.395	2.446.886	-13,74	11,56
TOPLAM AVRUPA	15.688.248	10.781.265	10.552.515	-31,28	-2,12
Azerbaycan	490.807	471.093	603.028	-4,02	28,01
Beyaz Rusya (Belarus)	187.980	97.734	208.485	-48,01	113,32
Ermenistan	37.825	28.179	36.341	-25,5	28,96
Gürcistan	1.439.464	1.689.543	1.859.071	17,37	10,03
Kazakistan	393.689	209.195	361.125	-46,86	72,63
Kırgızistan	69.562	67.850	79.999	-2,46	17,91
Moldova	126.696	116.395	146.303	-8,13	25,7
Özbekistan	115.908	98.028	141.935	-15,43	44,79
Rusya Fed.	3.308.303	544.152	4.122.305	-83,55	657,56
Tacikistan	26.085	18.334	22.489	-29,71	22,66
Türkmenistan	135.069	119.468	168.751	-11,55	41,25
Ukrayna	588.347	907.757	1.118.032	54,29	23,16
TOPLAM B.D.T.	6.919.735	4.367.728	8.867.864	-36,88	103,03
Amerika Birleşik Devletleri	635.925	377.664	280.697	-40,61	-25,68
Avustralya	198.282	84.684	63.176	-57,29	-25,4
Güney Kore	185.241	85.948	88.906	-53,6	3,44
Japonya	85.064	35.633	34.457	-58,11	-3,3
Kanada	149.265	85.496	62.341	-42,72	-27,08
Meksika	37.807	16.870	13.414	-55,38	-20,49
Yeni Zelanda	31.697	13.246	9.016	-58,21	-31,93
TOPLAM DiğER OECD	1.323.281	699.541	552.007	-47,14	-21,09
TOPLAM MİLLİYETSİZ	43.406	29.899	40.884	-31,12	36,74
TOPLAM OKYANUSYA	280	472	294	68,57	-37,71
YABANCI TOPLAM	29.758.093	20.246.828	26.060.503	-31,96	28,71

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Eylül Bülteni

1.1.2. TÜRKİYE'YE GELEN YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞ ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2017 yılının ilk 9 ayında ülkemizi ziyaret eden vatandaş sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre %0,74 oranında bir artış ile 4.457.160 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4'te Türkiye'ye gelen yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin yıllara ve aylara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. Türkiye'ye Gelen Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				% DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	279.334	343.459	350.916	329.148	22,96	2,17	-6,20
ŞUBAT	356.071	368.037	390.644	335.058	3,36	6,14	-14,23
MART	345.905	374.022	381.960	357.935	8,13	2,12	-6,29
NİSAN	358.556	331.219	466.574	428.167	-7,62	40,87	-8,23
MAYIS	430.837	383.628	543.963	498.687	-10,96	41,79	-8,32
HAZİRAN	459.487	359.512	463.846	475.476	-21,76	29,02	2,51
TEMMUZ	615.088	650.711	743.328	769.972	5,79	14,23	3,58
AĞUSTOS	533.644	525.116	526.500	647.375	-1,60	0,26	22,96
EYLÜL	420.822	456.162	556.757	615.342	8,40	22,05	10,52
EKİM	381.732	387.490	403.482		1,51	4,13	
KASIM	295.936	334.995	346.669		13,20	3,48	
ARALIK	311.934	355.086	379.828		13,83	6,97	
TOPLAM	4.789.346	4.869.437	5.554.467		1,67	14,07	
9 AY TOP.	3.799.744	3.791.866	4.424.488	4.457.160	-0,21	16,68	0,74

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017-Eylül Bülteni

(*) TÜİK tarafından çeyrek dönemlerin sonunda açıklanmaktadır.

1.2. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

En önemli turizm merkezlerimizden olan İstanbul, Antalya, Muğla ve İzmir'e gelen ziyaretçi istatistikleri aşağıdaki bölümlerde aktarılmıştır.

1.2.1. İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

2017 yılının Eylül ayında İstanbul'a gelen yabancı sayısı, geçen yılki Eylül ayı ile karşılaştırıldığında %30,6 oranında artarak 1.045.896 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılının ilk 9 ayında İstanbul'a gelen yabancı sayısı 7.997.982 olarak gerçekleşerek geçen yılın aynı dönemine göre %13,03 artış göstermiştir.

Tablo 5. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	635.283	691.496	692.172	559.372	8,85%	0,10%	-19,19%
ŞUBAT	696.054	732.202	674.465	590.175	5,19%	-7,90%	-12,50%
MART	866.985	944.931	783.164	742.479	8,99%	-17,10%	-5,19%
NİSAN	1.014.662	1.037.506	715.161	835.614	2,25%	-31,10%	16,84%
MAYIS	1.079.598	1.182.906	869.446	830.019	9,57%	-26,50%	-4,53%
HAZİRAN	1.090.284	1.091.357	707.050	827.494	0,10%	-35,20%	17,03%
TEMMUZ	1.155.407	1.400.183	924.686	1.319.549	21,19%	-34,00%	42,7%
AĞUSTOS	1.290.218	1.333.515	908.663	1.247.384	3,36%	-31,80%	37,3%
EYLÜL	1.181.742	1.205.089	800.675	1.045.896	1,98%	-33,60%	30,6%
EKİM	1.132.655	1.125.263	790.951				
KASIM	844.289	848.420	663.524				
ARALIK	855.806	821.809	674.030				
TOPLAM	11.842.983	12.414.677	9.203.987		4,83%	-25,9%	
9 AYLIK TOP	9.012.247	9.621.200	7.077.498	7.997.982	6,76%	-26,44%	13,03%

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Eylül Bülteni

2017 yılının Ocak-Eylül aylarında İstanbul'a gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde ilk 10 ülkenin sırasıyla; Almanlar, İranlılar, Suudi Arabistanlılar, Iraklılar, Ruslar, İngilizler, Fransızlar, Amerikalılar, Ukraynalılar ve Kuveyt vatandaşlarının oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 6. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Eylül)

S. No	ÜLKE İSMİ	2017 Gelen	2016 Gelen	Değişim %	S. No	ÜLKE İSMİ	2017 Gelen	2016 Gelen	Değişim %
1	ALMANYA	736.444	784.358	-6	56	JAPONYA	28.912	30.382	-5
2	İRAN	636.815	496.871	28	57	SIRBISTAN	27.883	25.567	9
3	SUUDİ ARABİSTAN	470.557	386.730	22	58	POLONYA	26.945	28.983	-7
4	IRAK	414.966	200.772	107	59	ARNAVUTLUK	26.846	24.908	8
5	RUSYA FEDERASYONU	354.211	216.266	64	60	AFGANİSTAN	26.665	30.656	-13
6	İNGİLTERE	279.018	292.285	-5	61	FİLİPİNLER	25.921	25.295	3
7	FRANSA	271.196	286.540	-5	62	BOSNA HERSEK	25.759	22.265	16
8	ABD	228.690	259.596	-12	63	GÜNEY AFRIKA	22.551	19.008	19
9	UKRAYNA	226.957	218.399	4	64	BEYAZ RUSYA	21.790	19.413	12
10	KUVEYT	202.394	142.312	42	65	FİNLANDIYA	20.126	24.110	-17
11	HOLLANDA	186.917	207.909	-10	66	TACİKİSTAN	19.943	17.274	16
12	AZERBEYCAN	161.421	142.655	13	67	YEMEN	19.733	17.666	12
13	TÜRKMENİSTAN	159.007	111.017	43	68	ÇEK CUMHURİYETİ	19.215	21.779	-12
14	CEZAYİR	150.240	125.167	20	69	İRLANDA	19.029	21.156	-10
15	ÇİN	148.410	112.448	32	70	MACARİSTAN	18.922	20.991	-10
16	ÜRDÜN	147.489	110.326	34	71	NİJERYA	18.418	17.852	3
17	ÖZBEKİSTAN	124.657	88.837	40	72	FİLİSTİN	18.311	11.299	62
18	İTALYA	115.209	128.369	-10	73	UMMAN	17.487	10.343	69

19	LÜBNAN	114.981	95.480	20	74	MAKEDONYA	17.479	17.241	1
20	KAZAKİSTAN	113.728	78.729	45	75	KOLOMBİYA	15.777	11.570	36
21	İSVEÇ	113.458	103.426	10	76	TAYLAND	15.189	7.135	113
22	İSRAİL	109.752	80.432	37	77	LİTVANYA	14.946	15.154	-1
23	AVUSTURYA	103.560	108.866	-5	78	PORTAKİZ	13.041	15.176	-14
24	BELÇİKA	89.536	91.982	-3	79	ERMENİSTAN	12.270	10.642	15
25	GÜNEY KORE	79.996	78.554	2	80	SLOVENYA	12.236	8.967	37
26	TUNUS	76.061	70.998	7	81	SLOVAKYA	10.910	10.760	1
27	SURİYE	75.658	76.240	-1	82	HIRVATİSTAN	10.440	10.316	1
28	FAS	74.874	58.647	28	83	MEKSİKA	10.362	9.779	6
29	İSVİÇRE	74.683	80.593	-7	84	LETONYA	9.851	9.616	2
30	KKTC	73.610	73.362	0	85	ESTONYA	9.507	10.599	-10
31	MISIR	71.063	70.175	1	86	MOĞOLİSTAN	8.673	7.621	14
32	KIRGİZİSTAN	70.468	62.598	13	87	SUDAN	8.225	7.520	9
33	LİBYA	68.903	53.829	28	88	SİNGAPUR	7.507	8.870	-15
34	ROMANYA	65.155	63.652	2	89	BANGLADEŞ	7.483	6.628	13
35	DANİMARKA	60.966	62.658	-3	90	KARADAĞ	6.972	7.018	-1
36	İSPANYA	60.100	64.361	-7	91	YENİ ZELEND	6.200	7.831	-21
37	BULGARİSTAN	53.870	56.816	-5	92	ŞİLİ	5.670	6.053	-6
38	ENDENOZYA	51.958	28.611	82	93	ETİYOPYA	4.543	3.787	20
39	YUNANİSTAN	51.464	62.991	-18	94	VENEZUELLA	4.333	2.766	57
40	KANADA	50.414	57.990	-13	95	HONKONG	4.199	4.453	-6
41	PAKİSTAN	50.020	36.255	38	96	KONGO DEMOK. CUM.	4.162	3.768	11
42	HİNDİSTAN	47.940	50.778	-6	97	SENEGAL	4.088	4.075	0
43	GÜRCİSTAN	47.408	43.556	9	98	KAMERUN	3.893	3.802	2
44	BAHREYN	44.389	30.103	48	99	KIBRIS RUM KESİMİ	3.892	4.328	-10
45	AVUSTRALYA	41.828	49.543	-16	100	NEPAL	3.653	2.357	55
46	TAYVAN	40.703	33.267	22	101	KENYA	3.328	4.085	-19
47	KOSOVA	37.134	34.711	7	102	EKVATOR	3.276	2.376	38
48	KATAR	36.801	26.397	39	103	SOMALİ	3.235	2.382	36
49	NORVEÇ	36.638	28.578	28	104	MALTA	3.024	3.180	-5
50	ARJANTİN	34.816	46.704	-26	105	PERU	3.018	2.712	11
51	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	32.267	26.107	24	106	BİR.Ş MİLLETLER ÖRG.	2.968	3.381	-12
52	MALAZYA	30.445	32.432	-6	107	GAN	2.845	2.238	27
53	BREZİLYA	30.049	24.680	22	108	VİETNAM	2.539	1.610	58
54	MOLDOVA CUM.	29.591	28.598	4	109	UGANDA	2.378	2.098	13
55	HAYMATLOS	28.938	21.446	35	110	DİĞER	43.591	39.598	-9

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Eylül Bülteni

Suudi Arabistan, Irak, Kuveyt, Cezayir, Ürdün, Lübnan, Tunus, Suriye, Fas, Mısır, Libya, Bahreyn, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Filistin, Umman ve Sudan'ın oluşturduğu Arap ülkelerinden gelen ziyaretçilerin sayıları ve payı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. İstanbul'a Arap Ülkelerinden Gelen Ziyaretçiler (Ocak-Eylül)

	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ SAYISI	12.414.677	9.203.987	7.997.982	-25,86%	-13,10%
ARAP ÜLKELERİNDEN GELENLER SAYISI	2.534.324	1.976.166	2.051.758	-22,02%	3,83%
PAY	20,4%	21,47%	25,65%		

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017 Eylül Bülteni

1.2.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Antalya'ya 2017 yılının Eylül ayında gelen ziyaretçi sayısı 1.760.500 olarak gerçekleşerek, geçen yılın aynı ayında gelen ziyaretçi sayısına göre %74 artış göstermiştir.

Tablo 8. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	116.974	117.746	95.148	87.310	0,66%	-19,19%	-8,24%
ŞUBAT	158.147	156.005	108.164	84.612	-1,35%	-30,67%	-21,77%
MART	330.291	322.230	257.441	165.741	-2,44%	-20,11%	-35,62%
NİSAN	797.141	651.885	373.764	517.360	-18,22%	-42,66%	38,42%
MAYIS	1.506.809	1.388.037	639.227	1.056.971	-7,88%	-53,95%	65,35%
HAZİRAN	1.779.151	1.642.032	712.953	1.473.621	-7,71%	-56,58%	106,69%
TEMMUZ	2.046.715	2.036.137	1.013.912	1.819.502	-0,52%	-50,20%	79,45%
AĞUSTOS	2.020.338	1.952.730	1.007.801	1.760.500	-3,35%	-48,39%	74,69%
EYLÜL	1.621.491	1.585.690	934.545	1.527.523	-2,21%	-41,06%	63,45%
EKİM	1.131.009	1.087.831	791.718		-3,82%	-27,22%	
KASIM	283.117	272.926	140.637		-3,60%	-48,47%	
ARALIK	151.000	118.591	106.603		-21,46%	-10,11%	
TOPLAM	11.942.183	11.331.840	6.181.913		-5,11%	-45,45%	37,39%
9AYLIK TOP.	10.377.057	9.852.492	5.142.955	8.493.140	-5,32%	-47,80%	65,14%

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir.

2017 yılının ilk 9 ayında Antalya'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; Rusya Federasyonu, Almanya, Ukrayna, İngiltere ve Polonya'dır.

Birinci kaynak pazarına yükselmiş Rusya'da, Antalya'ya gelen ziyaretçi sayısında yılın ilk 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre %1167 oranında artış yaşanmıştır. İkinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan gelen ziyaretçi sayısı yılın ilk 9 ayında, geçen senenin aynı dönemine göre %16 oranında düşüş yaşamıştır.

Tablo 9. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Eylül)

MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
RUSYA	519.035	441.087	159.710	642.356	-15%	-64%	302%
ALMANYA	398.389	411.710	259.872	248.761	3%	-37%	-4%
UKRAYNA	35.069	57.635	99.971	115.632	64%	73%	16%
İNGİLTERE	56.140	60.406	47.532	53.520	8%	-21%	13%
POLONYA	38.600	31.697	14.156	29.630	-18%	-55%	109%
HOLLANDA	47.264	38.900	27.419	29.416	-18%	-30%	7%
KAZAKİSTAN	33.162	25.139	15.363	26.839	-24%	-39%	75%
BEYAZ RUSYA	20.054	19.722	14.303	24.938	-2%	-27%	74%
İSRAİL	3.020	23.580	36.126	24.292	681%	53%	-33%
ROMANYA	15.248	16.061	13.963	20.287	5%	-13%	45%
ÇEK CUMHURİYETİ	28.982	25.163	10.100	19.133	-13%	-60%	89%
LİTVANYA	8.546	10.493	10.972	16.992	23%	5%	55%
İRAN	10.112	15.586	14.571	16.287	54%	-7%	12%
BELÇİKA	26.786	22.442	13.573	15.663	-16%	-40%	15%
DANİMARKA	19.575	20.583	13.127	15.071	5%	-36%	15%
İSVEÇ	48.915	46.846	16.988	13.774	-4%	-64%	-19%
SLOVAKYA	16.079	15.871	7.385	13.201	-1%	-53%	79%
İSVİÇRE	32.797	28.808	9.490	11.829	-12%	-67%	25%
MOLDOVA	10.345	10.596	8.285	11.328	2%	-22%	37%
MACARİSTAN	7.942	8.985	4.740	7.060	13%	-47%	49%
FİNLANDİYA	18.682	15.332	6.124	6.861	-18%	-60%	12%
AZERBAYCAN	3.809	4.498	3.809	6.659	18%	-15%	75%
AVUSTURYA	27.331	23.248	8.161	6.037	-15%	-65%	-26%
NORVEÇ	24.386	19.746	8.411	5.509	-19%	-57%	-35%
FRANSA	15.437	9.699	4.379	5.381	-37%	-55%	23%
ESTONYA	6.250	6.025	2.398	5.311	-4%	-60%	121%
SİRBİSTAN	5.762	5.263	1.807	4.576	-9%	-66%	153%
ARNAVUTLUK	1.897	2.086	2.259	3.695	10%	8%	64%
K.K.T.C.	1.176	1.536	2.142	1.844	31%	39%	-14%
İTALYA	4.470	2.418	1.553	1.402	-46%	-36%	-10%
SLOVENYA	2.117	1.700	582	803	-20%	-66%	38%
DİĞER	38.154	54.058	44.832	65.276	42%	-17%	46%
T.C.	42.535	47.106	50.442	58.160	11%	7%	15%
TOPLAM	1.568.066	1.524.025	934.545	1.527.523	-3%	-39%	63%

Kaynak: Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği Eylül - 2017 verilerinden derlenmiştir.

1.2.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Muğla'ya 2017 yılının Eylül ayında gelen ziyaretçi sayısı, 366.030 olarak gerçekleşerek geçen senenin aynı ayına göre %19,4'lük artış göstermiştir. Bu rakamın %91'ini yabancı, %9'unu yerli turist oluşturmaktadır.

Tablo 10'da Muğla'ya gelen ziyaretçilerin aylara ve yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 10. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	2.874	3.038	5.743	5.580	5,71%	89,04%	-2,83%
ŞUBAT	4.087	4.345	8.345	5.361	6,31%	92,06%	-36%
MART	8.132	13.060	19.343	10.561	60,60%	48,11%	-45,4%
NİSAN	128.324	92.227	70.939	77.180	-28,13%	-23,08%	8,8%
MAYIS	419.463	388.179	235.893	249.731	-7,46%	-39,23%	5,9%
HAZİRAN	525.420	515.141	273.660	342.526	-1,96%	-46,88%	25,2%
TEMMUZ	657.689	637.057	360.706	423.812	-3,14%	-43,38%	17,4%
AĞUSTOS	684.010	634.320	361.997	425.513	-7,26%	-42,93%	17,5%
EYLÜL	559.722	498.835	306.371	366.030	-10,88%	-38,58%	19,4%
EKİM	291.054	261.726	165.634		-10,08%	-36,71%	
KASIM	17.010	23.201	9.878		36,40%	-57,42%	
ARALIK	4.903	10.338	4.268		110,85%	-58,72%	
TOPLAM	3.302.688	3.081.467	1.822.777		-6,70%	-40,85%	
9 AY TOP.	2.989.721	2.786.202	1.642.997	1906.294	-6,81%	-41,03%	15,24%

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2017 yılının ilk 9 ayında Muğla'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; İngiltere, Rusya Federasyonu, Almanya, Ukrayna ve Hollanda'dır.

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarının Ocak-Eylül aylarında Muğla'ya gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 11'de belirtilmiştir.

Tablo 11. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Eylül)

MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
ALMANYA	68.816	46.679	27.721	53.957	-32%	-41%	95%
AMERİKA	10.003	3.200	2.386	2.191	-68%	-25%	-8%
AVUSTRALYA	2.756	1.808	1.033	943	-34%	-43%	-9%
AVUSTURYA	4.362	3.053	1.130	1.332	-30%	-63%	18%
AZERBEYCAN	1.842	546	492	1.723	-70%	-10%	250%
BELÇİKA	38.390	20.136	7.315	13.274	-48%	-64%	81%
BEYAZRUSYA	4.549	1.147	699	4.019	-75%	-39%	475%
BULGARİSTAN	4.280	3.133	1.366	1.988	-27%	-56%	46%
ÇEK CUMHU.	5.258	3.684	999	2.026	-30%	-73%	103%

DANİMARKA	16.677	8.895	5.230	6.880	-47%	-41%	32%
FİNLANDIYA	9.132	3.307	1.410	926	-64%	-57%	-34%
FRANSA	53.593	9.867	3.751	6.654	-82%	-62%	77%
G.AFRIKA C.	674	275	202	375	-59%	-27%	86%
HOLLANDA	85.227	30.411	15.727	29.060	-64%	-48%	85%
İNGİLTERE	484.368	206.840	136.296	272.070	-57%	-34%	100%
İRAN	1.045	1787	789	854	71%	-56%	8%
İRLANDA	7.669	3.097	1.775	2.437	-60%	-43%	37%
İSPANYA	1.393	540	371	590	-61%	-31%	59%
İSRAİL	1.519	3.152	3.691	20.961	108%	17%	468%
İSVEÇ	24.859	9.717	2.675	4.219	-61%	-72%	58%
İSVİÇRE	2.182	2.598	1.580	1.914	19%	-39%	21%
İTALYA	6.838	4.163	2.025	2.169	-39%	-51%	7%
İZLANDA	918	378	28	127	-59%	-93%	354%
JAPONYA	303	123	55	216	-59%	-55%	293%
KANADA	1.530	763	994	747	-50%	30%	-25%
KAZAKİSTAN	993	209	92	1.243	-79%	-56%	1.251%
LETONYA	944	446	156	511	-53%	-65%	228%
LİTVANYA	5.063	2.527	2.282	4.429	-50%	-10%	94%
LÜBNAN	1.106	6041	4369	2.585	446%	-28%	-41%
LÜKSEMBURG	175	174	64	89	-1%	-63%	39%
MACARİSTAN	815	914	399	345	12%	-56%	-14%
MISIR	196	46	30	108	-77%	-35%	260%
NORVEÇ	6.196	1.149	996	747	-81%	-13%	-25%
POLONYA	46.339	22.310	7.311	17.213	-52%	-67%	135%
PORTEKİZ	660	622	162	342	-6%	-74%	111%
ROMANYA	3.712	3.408	1.595	2.771	-8%	-53%	74%
RUSYA FED.	99.998	35.115	7.574	106.281	-65%	-78%	1.303%
SİRBİSTAN	3.469	659	242	495	-81%	-63%	105%
SLOVAKYA	791	689	199	329	-13%	-71%	65%
SLOVENYA	230	183	81	93	-20%	-56%	15%
SUUDİ ARABİSTAN	383	121	120	156	-68%	-1%	30%
UKRAYNA	14.880	8.170	16.019	46.762	-45%	96%	192%
ÜRDÜN	4.027	2.656	3.354	3.887	-34%	26%	16%
YENİ ZELANDA	749	484	307	356	-35%	-37%	16%
YUNANİSTAN	8.284	4.110	2.345	6.565	-50%	-43%	180%
DİĞER	13.517	12.429	6.462	7.729	-8%	-48%	20%
YABANCI TURİST	1.050.710	471.761	273.899	634.688	-55%	-42%	132%
YERLİ TURİST	37.590	27.074	32.472	56.275	-28%	20%	73%
GENEL TOPLAM	1.088.300	498.835	306.371	690.963	-54%	-39%	126%

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

1.2.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

İzmir'e 2017 yılının Eylül ayında gelen ziyaretçi sayısı 178.891 olarak gerçekleşmiştir. Geçen senenin Eylül ayına göre %22,52 oranında artış göstermiştir.

2017 yılının Ocak-Eylül aylarının toplamı incelendiğinde; geçen yılın aynı dönemine göre %13,18'lik bir artış ile 1195.682 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 12'de İzmir'e gelen ziyaretçilerin aylara ve yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 12. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	53.301	46.905	48.558	49.719	-12,00%	3,52%	2,39%
ŞUBAT	64.271	58.143	51.902	49.105	-9,53%	-10,73%	-5,39%
MART	71.643	70.217	72.713	67.610	-1,99%	3,55%	-7,02%
NİSAN	138.058	117.851	81.030	91.119	-14,64%	-31,24%	12,45%
MAYIS	187.764	182.012	121.896	112.634	-3,06%	-33,03%	-7,60%
HAZİRAN	214.307	197.817	124.923	156.058	-7,69%	-36,85%	24,92%
TEMMUZ	303.790	303.118	223.902	248.714	-0,22%	-26,13%	11,08%
AĞUSTOS	287.170	291.979	185.526	241.832	1,67%	-36,46%	30,35%
EYLÜL	223.774	219.188	146.014	178.891	-2,05%	-33,38%	22,52%
EKİM	178.793	171.599	107.145		-4,02%	-37,56%	
KASIM	71.008	77.666	48.310		9,38%	-37,80%	
ARALIK	53.688	56.057	55.552		4,41%	-0,9%	
GENEL TOPLAM	1.847.567	1.792.552	1.267.471		-2,98%	-29,29%	
9 AYLIK TOP	1.544.078	1.487.230	1.1195.682	1.195.682	-3,68%	-28,96%	13,18%

Kaynak: İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarının ilk dokuz ayında İzmir'e gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 13'te belirtilmiştir.

Tablo 13'e göre İzmir'e gelen yabancı ziyaretçilerin rakamları incelendiğinde; 2017 yılının ilk dokuz ayında en çok ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, İran, İngiltere, Hollanda ve Belçika'dır. Yılın ilk dokuz ayında İzmir'e gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık %45'ini yabancı ziyaretçiler oluşturmuştur. Geçen yılın Eylül ayına göre gelen yabancı ziyaretçi sayısında %33 oranında artış olmuştur.

Tablo 13. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak-Eylül)

	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
A.B.D.	15.876	14.174	5.601	6.785	-11%	-60%	21%
ALMANYA	271.887	269.539	218.511	233.599	-1%	-19%	7%
ARJANTİN	1.570	1.775	200	377	13%	-89%	89%
ARNAVUTLUK	624	431	347	474	-31%	-19%	37%
AVUSTRALYA	5.672	7.367	1.174	1.784	30%	-84%	52%
AVUSTURYA	20.780	19.429	11.490	14.021	-7%	-41%	22%
AZERBAYCAN	4.797	4.739	4.292	4.249	-1%	-9%	-1%
B.A.EMİRLİĞİ	29	68	17	11	134%	-75%	-35%
BAHREYN	27	44	9	11	63%	-80%	22%
BANGLADEŞ	15	20	16	14	33%	-20%	-13%
BELARUS (B. RUSYA)	27.562	18.991	6.950	12.136	-31%	-63%	75%
BELÇİKA	63.721	53.388	30.355	32.692	-16%	-43%	8%
BOSNA HERSEK	449	588	279	395	31%	-53%	42%
BREZİLYA	3.289	3.435	341	582	4%	-90%	71%
BULGARİSTAN	3.178	3.382	3.047	3.952	6%	-10%	30%
CEZAYİR	590	319	150	194	-46%	-53%	29%
ÇEK CUM.	5.743	8.814	2.916	3.032	53%	-67%	4%
ÇİN HALK CUM.	2.498	3.416	726	329	37%	-79%	-55%
DANİMARKA	6.945	10.249	8.050	5.741	48%	-21%	-29%
ENDONEZYA	146	270	162	107	85%	-40%	-34%
ERMENİSTAN	152	86	6	43	-43%	-93%	617%
ESTONYA	331	208	95	152	-37%	-54%	60%
FAS	1.243	1082	501	611	-13%	-54%	22%
FİLİPİNLER	990	1.631	1.097	1.023	65%	-33%	-7%
FİNLANDİYA	3.249	3.382	2.497	3.522	4%	-26%	41%
FRANSA	112.925	81.230	27.737	31.758	-28%	-66%	14%
G. KIBRIS RUM YÖN.	2.768	923	982	913	-67%	6%	-7%
G. KORE	5.257	3.628	803	455	-31%	-78%	-43%
GÜNEY AFRİKA CUM.	1.739	1.303	166	150	-25%	-87%	-10%
GÜRCİSTAN	1.330	1106	189	317	-17%	-83%	68%
HIRVATİSTAN	1147	1.132	326	373	-1%	-71%	14%
HİNDİSTAN	745	1.526	519	561	105%	-66%	8%
HOLLANDA	79.197	73.760	52.049	45.329	-7%	-29%	-13%
IRAK	312	184	90	262	-41%	-51%	191%
İNGİLTERE	84.017	80.291	59.484	59.152	-4%	-26%	-1%
İRAN	40.452	55.158	41.011	74.480	36%	-26%	82%
İRLANDA	29.613	27.534	7.514	11.159	-7%	-73%	49%
İSPANYA	11.900	9.587	1.502	1.427	-19%	-84%	-5%
İSRAİL	611	479	244	208	-22%	-49%	-15%

İSVEÇ	10.124	17.461	7.442	5.990	72%	-57%	-20%
İSVİÇRE	20.923	22.112	11.086	10.706	6%	-50%	-3%
İTALYA	102.663	57.478	3.837	3.721	-44%	-93%	-3%
İZLANDA	86	110	41	40	28%	-63%	-2%
JAPONYA	2.149	2.081	433	563	-3%	-79%	30%
K.K.T.C.	15.545	14.811	16.099	17.039	-5%	9%	6%
KANADA	4.391	3.449	1.447	1.777	-21%	-58%	23%
KARADAĞ	185	104	46	97	-44%	-56%	111%
KATAR	21	18	144	27	-14%	700%	-81%
KAZAKİSTAN	325	416	221	331	28%	-47%	50%
KIRGIZİSTAN	71	326	60	121	359%	-82%	102%
KOLOMBİYA	404	371	162	978	-8%	-56%	504%
KOSOVA	333	412	287	396	24%	-30%	38%
KUVEYT	129	970	1139	1.234	652%	17%	8%
LETONYA	337	479	178	275	42%	-63%	54%
LİBYA	69	124	27	28	80%	-78%	4%
LİTVANYA	791	1014	464	843	28%	-54%	82%
LÜBNAN	818	1195	351	283	46%	-71%	-19%
LÜKSEMBURG	1.250	731	90	95	-42%	-88%	6%
MACARİSTAN	1.361	3.149	356	385	131%	-89%	8%
MAKEDONYA	355	464	299	412	31%	-36%	38%
MALEZYA	250	169	82	63	-32%	-51%	-23%
MALTA	446	231	6	12	-48%	-97%	100%
MEKSİKA	2.081	1.497	222	951	-28%	-85%	328%
MISIR	308	164	93	133	-47%	-43%	43%
MİLLİYETSİZ	959	595	293	411	-38%	-51%	40%
MOLDOVA CUM.	233	231	139	3.215	-1%	-40%	2.213%
NORVEÇ	7.733	5.171	3.992	2.237	-33%	-23%	-44%
ÖZBEKİSTAN	96	56	53	74	-42%	-5%	40%
PAKİSTAN	87	128	73	117	47%	-43%	60%
POLONYA	27.772	28.133	5.483	8.547	1%	-81%	56%
PORTEKİZ	3.311	3.117	512	696	-6%	-84%	36%
ROMANYA	1.942	2.276	992	1.601	17%	-56%	61%
RUSYA FED.	28.941	13.631	1.250	17.688	-53%	-91%	1.315%
S.ARABİSTAN	160	72	156	101	-55%	117%	-35%
SİRBİSTAN&KARADAĞ	9	0	0	0	-100%		
SİNGAPUR	143	200	45	40	40%	-78%	-11%
SLOVAKYA	2.774	9.100	1.351	1.283	228%	-85%	-5%
SLOVENYA	1.505	1060	183	178	-30%	-83%	-3%
SUDAN	2	5	8	4	150%	60%	-50%
SURİYE	796	5.599	1.915	101	603%	-66%	-95%
ŞİLİ	572	828	78	141	45%	-91%	81%
TACİKİSTAN	35	30	25	106	-14%	-17%	324%

TAYLAND	194	230	121	128	19%	-47%	6%
TUNUS	511	531	165	288	4%	-69%	75%
TÜRKMENİSTAN	76	84	74	131	11%	-12%	77%
UKRAYNA	2.096	2.191	1.428	3.971	5%	-35%	178%
ÜRDÜN	85	120	100	195	41%	-17%	95%
VENEZÜELLA	244	201	41	39	-18%	-80%	-5%
YEMEN	13	22	12	10	69%	-45%	-17%
YENİ ZELANDA	805	686	195	262	-15%	-72%	34%
YUNANİSTAN	31.061	27.436	17.155	19.882	-12%	-37%	16%
DİĞER	3.764	3.762	1.522	1.844	0%	-60%	21%
YABANCI TOPLAM	1.094.710	999.499	573.418	662.170	-9%	-43%	15%
TÜRKİYE	449.368	487.731	483.046	533.512	9%	-1%	10%
GENEL TOPLAM	1.544.078	1.487.230	1.056.464	1.195.682	-4%	-29%	13%

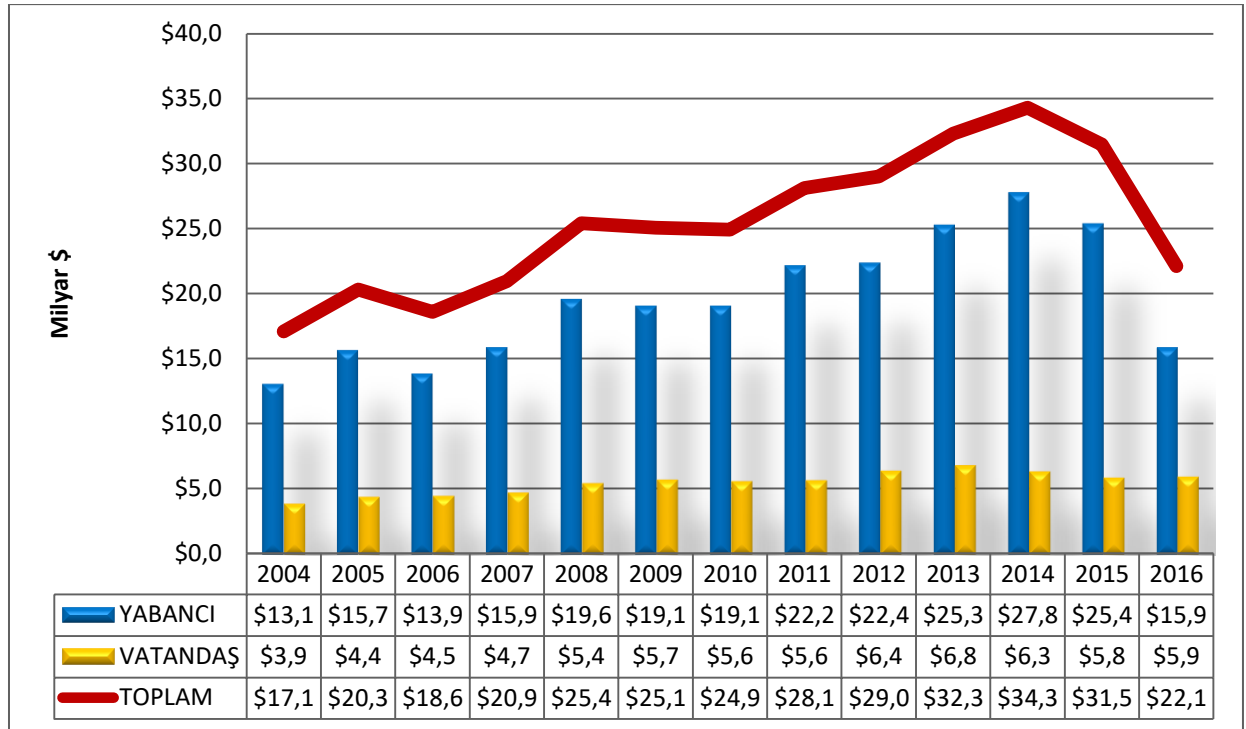
Kaynak: İzmir Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ

2.1. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA

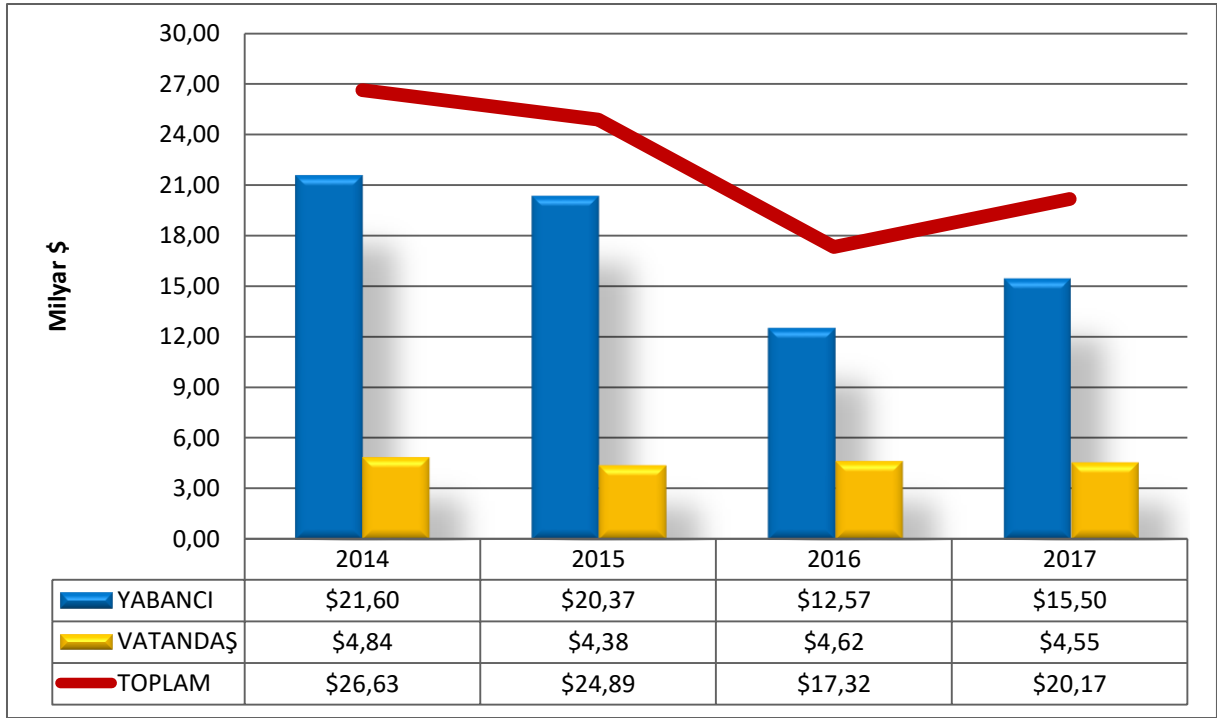
Ülkemizin turizm geliri, 2016 yılında %29,7 azalarak 22,1 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun yanında yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan elde edilen gelir ise bir önceki yıla oranla yaklaşık rakamlara ulaşmıştır. Gelen yabancı sayısının %30,1’lik düşüşü, sadece yabancılardan elde edilen gelirin %37,1’lik oranda azalmasına neden olmuştur.

Türkiye’nin turizm gelirinin yıllara göre dağılımının gösterildiği Şekil 1’de görüldüğü gibi, 2014 yılı turizm gelirleri karşılaştırıldığında 10 yılda %100,5 gibi büyük bir oranla büyüme yaşandığı görülmektedir. 2014 yılından sonra turizm gelirimizde düşüş yaşanmıştır.



Şekil 1. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 2’de 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait Ocak- Eylül turizm gelir grafiği rakamları ile verilmiştir. 2017 yılının Ocak-Eylül aylarına ait turizm geliri 20,17 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşerek geçen yılın aynı dönemine göre %16,45 oranında artmıştır.



Şekil 2. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı (İlk Yarıyıl)

Tablo 14'te 2014, 2015 ve 2016 yıllarına ait ve 2017 yılının ilk 9 ayına ait turizm geliri verilmiştir.

Tablo 14. 2015 - 2017 Yılları Turizm Geliri (Milyon \$)

AYLAR	2015				2016				2017				2016/2015				2017/2016			
	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM
OCAK	1 237,4	378,7	9,4	1 625,5	980,4	422,6	9	1 412,0	797,5	339,4	6,7	1 143,6	-20,8	11,6	-4,3	-13,1	-18,7	-19,7	-25,6	-19
ŞUBAT	1 112,7	305,3	9,3	1 427,3	828,8	351,4	8,6	1 188,8	703,6	282,2	6,5	992,3	-25,5	15,1	-7,5	-16,7	-15,1	-19,7	-24,4	-16,5
MART	1 464,7	340,3	11	1 816,0	1 071,1	383,9	10,6	1 465,6	903,5	322,3	8	1 233,8	-26,9	12,8	-3,6	-19,3	-15,6	-16	-24,5	-15,8
NİSAN	1 521,7	330,3	11,7	1 863,8	967,8	372,4	12,6	1 352,8	1 031,8	329,7	10,6	1 372,1	-36,4	12,7	7,7	-27,4	6,6	-11,5	-15,9	1,4
MAYIS	2 347,3	356,3	15,8	2 719,4	1 416,4	408,7	13,3	1 838,4	1 533,2	361,2	10,8	1 905,2	-39,7	14,7	-15,8	-32,4	8,2	-11,6	-18,8	3,6
HAZİRAN	2 793,8	339,3	17,4	3 150,5	1 425,2	351,3	13,5	1 790,0	1 810,8	313,3	11,6	2 135,7	-49	3,5	-22,4	-43,2	27,1	-10,8	-14,1	19,3
TEMMUZ	3 018,7	642,1	22,2	3 683,0	1 710,2	663,5	16,9	2 390,6	2 695,0	758,1	15,8	3 468,9	-43,3	3,3	-23,9	-35,1	57,6	14,3	-6,5	45,1
AĞUSTOS	3 849,7	868,5	24	4 742,4	2 252,3	828,8	17,3	3 098,4	3 288,0	962,4	19,6	4 270,0	-41,5	-4,6	-27,9	-34,7	46	16,1	13,3	37,8
EYLÜL	3 025,5	822,8	20,5	3 868,8	1 925,2	847,3	15,5	2 788,0	2 744,5	884,3	24	3 652,8	-36,4	3	-24,4	-27,9	42,6	4,4	54,8	31
9 AYLIK TOPLAM	20 371,5	4 383,6	141,3	24 896,7	12 577,4	4 629,9	117,3	17 324,6	15 507,9	4 552,9	113,6	20 174,4	-38,3	5,6	-17	-30,4	23,3	-1,7	-3,2	16,4
EKİM	2 834,3	530,2	16,9	3 381,4	1 801,0	493	15,7	2 309,7					-36,5	-7	-7,1	-31,7				
KASIM	1 310,2	474,2	12,9	1 797,3	892	429	10	1 331,0					-31,9	-9,5	-22,5	-25,9				
ARALIK	922,8	455	11,5	1 389,3	721	413	8,1	1 142,1					-21,9	-9,2	-29,6	-17,8				
12 AYLIK TOPLAM	25438,8	5843	182,6	31464,7	15991,4	5964,9	151,1	22107,4					-37,14	2,09	17,25	-29,74				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı

(*) : Yabancı ziyaretçilerden elde edilen gelir.

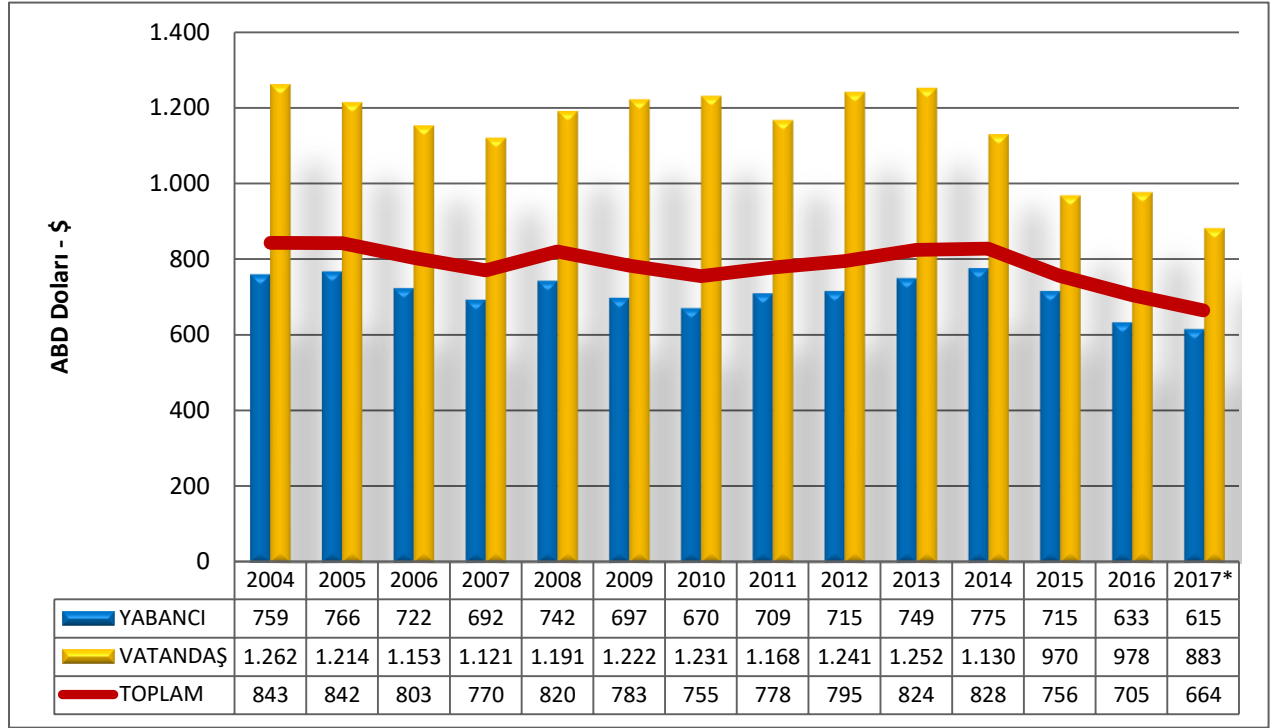
(**) : Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilen gelir.

(***) : GSM Dolaşım Harcamaları ile Marina Hizmet Harcamaları Toplam Gelirde Yer Almakta Olup, Yabancı - Vatandaş Ayrımı Verilememektedir.

TURİZM GELİRİ VE ORTALAMA HARCAMA TABLOSU

2017 yılının ilk 9 ayına ait yabancı ziyaretçilerin ortalama harcaması 615 ABD Doları ve yurtdışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması 883 ABD Doları olarak gerçekleşmiş olup; genel ortalama harcama 664 ABD Doları olarak gerçekleşerek düşüş devam etmiştir.

Şekil 3'te yabancı ziyaretçilerin ve yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ortalama harcamasının yıllara göre dağılımı gösterilmiştir.



Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. (*) Ocak - Eylül

Şekil 3. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Ortalama Harcamasının Yıllara Göre Dağılımı

2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL VE OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

2017 yılının ilk 9 ayında gerçekleşen ülkemizin ihracat rakamı 115 milyar 131 milyon 939 bin ABD Doları, ithalat rakamı ise 168 milyar 960 milyon 891 bin ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 53 milyar 828 milyon 952 bin ABD Doları gerçekleşmiştir. Aynı döneme ait turizm gelirimiz 20 milyar 174 milyon 400 bin ABD Doları olmuştur. Diğer bir deyişle, turizm gelirimiz, dış ticaret açığımızın %37,48'ini karşılamıştır.

Tablo 15'te dış ticaret verisi ve turizm gelirinin yanı sıra otomotiv ile tekstil sektörünün ithalat ve ihracat rakamlarına yer verilmiştir.

Tablo 15. Türkiye, Tekstil ve Otomotiv Sektörünün Dış Ticaret Verileri ile Turizm Sektörünün Karşılaştırılması

	YILLAR	2014	2015	2016	2017	Değişim
	KALEMLER					(%)
TÜRKİYE (*)	Türkiye Toplam İthalatı	242.177.117	207.234.359	198.618.235	168.960.891	-4%
	Türkiye Toplam İhracatı	157.610.158	143.838.871	142.529.584	115.131.939	-19%
	Türkiye Toplam Dış Ticaret Açığı	-84.566.959	-63.395.488	-56.088.651	-53.828.952	-4%
TURİZM (*)	Turizm Geliri	26.638.235	24.896.700	17.324.600	20.174.400	16%
	Turizm Gelirinin Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı	31,50%	39,27%	30,89%	37,48%	
OTOMOTİV (*)	Otomotiv İthalatı	15.735.932	17.543.573	17.840.587	11.640.364	-35%
	Otomotiv İhracatı	18.063.448	17.462.631	19.801.974	17.429.054	-12%
	Otomotiv Dış Ticaret Açığı/Fazlası	2.327.516	-80.942	1.961.387	5.788.690	195%
	Otomotiv İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	1,15%	1,00%	1,11%	1,50%	
	Otomotiv İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	6,50%	8,47%	8,98%	6,89%	
	Otomotiv İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	11,46%	12,14%	13,89%	15,14%	
TEKSTİL (*)	Tekstil İthalatı	12.949.765	11.220.860	10.926.955	8.965.835	-17,9%
	Tekstil İhracatı	29.368.166	26.339.358	26.206.809	19.789.891	-24,5%
	Tekstil Dış Ticaret Açığı/Fazlası	16.418.401	15.118.498	15.279.854	10.824.056	-29%
	Tekstil İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	2,27%	2,35%	2,40%	2,21%	
	Tekstil İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	5,35%	5,41%	5,50%	5,31%	
	Tekstil İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	18,63%	18,31%	18,39%	17,19%	

2.2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GİDERİ

Türkiye’nin turizm gideri, 2017 yılının ilk 6 ayında 2,24 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşerek geçen yılın aynı dönemine göre %26,4 düşüş göstermiştir.

Tablo 16’da turizm giderimizin aylara ve yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Tablo 16. Türkiye Turizm Giderinin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı (Milyon \$)

	2014	2015	2016	2017	2015/14	2016/15	2017/2016
OCAK	394,4	410,8	481,0	275,2	4,2	17,1	-42,8
ŞUBAT	493,4	430,7	531,4	277,4	-12,7	23,4	-47,8
MART	478,0	441,0	525,2	303,2	-7,7	19,1	-42,3
NİSAN	403,4	478,9	475,1	428,9	18,7	-0,8	-9,7
MAYIS	481,3	554,9	555,1	499,3	15,3	0,0	-10,1
HAZİRAN	518,1	509,0	479,5	458,2	-1,8	-5,8	-4,4
6 AYLIK TOPLAM	2 768,6	2 825,3	3 047,3	2 242,2	2,0	7,9	-26,4
TEMMUZ	426,4	496,7	436,8		16,5	-12,1	
AĞUSTOS	416,0	445,1	327,6		7,0	-26,4	
EYLÜL	335,7	402,8	367,4		20,0	-8,8	
EKİM	587,9	551,7	313,3		-6,2	-43,2	
KASIM	456,7	481,0	272,0		5,3	-43,5	
ARALIK	479,1	495,7	285,4		3,5	-42,4	
12 AYLIK TOPLAM	5 470,4	5 698,3	5 049,8		4,2	-11,4	

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü